

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ
І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

Кафедра міжнародних відносин і суспільних наук

ЗАТВЕРДЖЕНО
гуманітарно-педагогічний факультет
19 червня 2026 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**АНАЛІЗ КРИЗ ТА ПРИЙНЯТТЯ
ЗОВНІШНЬОПОЛІТИЧНИХ РІШЕНЬ**

Галузь знань С «Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини»

Спеціальність СЗ «Міжнародні відносини»

Освітня програма «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії»

Гуманітарно-педагогічний факультет

Розробник: Білан С.О., професор кафедри міжнародних відносин і суспільних наук, доктор історичних наук, професор

Київ – 2026

Опис навчальної дисципліни
«Аналіз криз та прийняття зовнішньополітичних рішень»

Навчальна дисципліна «Аналіз криз та прийняття зовнішньополітичних рішень» займає центральне місце у системі професійної підготовки фахівців з міжнародних відносин. Сучасна архітектура глобальної та регіональної безпеки характеризується високим рівнем турбулентності, появою «гібридних» загроз, асиметричних конфліктів та криз, що розвиваються в умовах тотального дефіциту часу та інформаційної війни. За таких обставин здатність держави ефективно реагувати на виклики залежить від якості аналітичного супроводу та архітектури прийняття рішень. Головний фокус дисципліни зміщено з пасивного опису історичних подій на активний інструментальний аналіз: як саме ухвалюються рішення, які чинники впливають на зовнішньополітичний вибір і як мінімізувати ризики під час управління міжнародними кризами.

Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь		
Освітній ступінь	магістр	
Спеціальність	СЗ «Міжнародні відносини»	
Освітня програма	«Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії»	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	вибіркова	
Загальна кількість годин	120	
Кількість кредитів ECTS	4	
Кількість змістових модулів	2	
Курсовий проект (робота) (за наявності)	—	
Форма контролю	екзамен	
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм здобуття вищої освіти		
	Денна форма здобуття вищої освіти	Заочна форма здобуття вищої освіти
Рік підготовки	1 (2026/2027 н.р.)	1 (2026/2027 н.р.)
Семестр	2	2
Лекційні заняття	15 год.	8 год.
Практичні, семінарські заняття	30 год.	8 год.
Лабораторні заняття	-	-
Самостійна робота	75 год.	104 год.
Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми здобуття вищої освіти	3 год.	

1. Мета, компетентності та програмні результати навчальної дисципліни

Мета курсу – сформувати у студентів комплексні знання про природу криз та механізми їхнього впливу на міжнародні відносини. Навчити студентів застосовувати аналітичні інструменти для оцінки кризових ситуацій. Розвинути навички прийняття ефективних рішень у кризових умовах, враховуючи обмеженість ресурсів та інформації.

Перелік освітніх компонент, які передують вивченню навчальної дисципліни - відсутні

Набуття компетентностей:

інтегральна компетентність (ІК):

ІК. Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у галузі міжнародних відносин, суспільних комунікацій та регіональних студій, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.

загальні компетентності (ЗК):

ЗК2. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК6. Здатність працювати в міжнародному контексті.

спеціальні (фахові) компетентності (СК):

СК9. Здатність виявляти та аналізувати особливості розвитку країн та регіонів, сучасних глобальних, регіональних та локальних процесів, та місця в них України.

СК10. Здатність до самонавчання, підтримки належного рівня знань, готовність до опанування знань нового рівня, підвищення своєї фаховості та рівня кваліфікації.

програмні результати навчання (ПРН):

ПРН02. Критично осмислювати та аналізувати глобальні процеси та їх вплив на міжнародні відносини.

ПРН04. Аналізувати та оцінювати проблеми міжнародної та національної безпеки, міжнародні та інтернаціоналізовані конфлікти, підходи, способи та механізми забезпечення безпеки у міжнародному просторі та у зовнішній політиці держав.

ПРН07. Оцінювати та аналізувати міжнародні та зовнішньополітичні проблеми та ситуації, пропонувати підходи до вирішення таких проблем.

2. Програма та структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин													
	денна форма							Заочна форма						
	тижні	усього	у тому числі					усього	у тому числі					
			л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	
Змістовий модуль 1. Аналіз кризових ситуацій в зовнішньополітичній діяльності														
Тема 1. Теоретичні основи аналізу міжнародних криз	1	15	2	4			9	15	1	1			13	
Тема 2. Криза як особливий контекст прийняття зовнішньополітичних рішень	3	15	2	4			9	15	1	1			13	
Тема 3. Інструменти та методи кризового аналізу	5	15	2	4			9	15	1	1			13	
Тема 4. Класичні моделі прийняття	7	15	2	3			10	15	1	1			13	

зовнішньополітичних рішень													
Разом за змістовим модулем 1		60	8	15			37	60	4	4			52
Змістовий модуль 2. Зовнішньополітичні рішення: моделі, стратегії та управління													
Тема 5. Теорії та моделі ухвалення зовнішньополітичних рішень	9	15	2	4			9	15	1	1			13
Тема 6. Роль лідера і політичних еліт у формуванні зовнішньої політики	11	15	2	4			9	15	1	1			13
Тема 7. Кризи та зовнішньополітичні рішення: історичні кейси XX–XXI століття	13	16	2	4			10	15	1	1			13
Тема 8. Внутрішні та зовнішні чинники, що впливають на процес прийняття рішень у зовнішній політиці	15	14	1	3			10	15	1	1			13
Разом за змістовим модулем 2		60	7	15			38	60	4	4			52
Усього годин		120	15	30			75	120	8	8			104

3. Теми лекцій

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Теоретичні основи аналізу міжнародних криз	2
2	Криза як особливий контекст прийняття зовнішньополітичних рішень	2
3	Інструменти та методи кризового аналізу	2
4	Класичні моделі прийняття зовнішньополітичних рішень	2
5	Теорії та моделі ухвалення зовнішньополітичних рішень	2
6	Роль лідера і політичних еліт у формуванні зовнішньої політики	2
7	Кризи та зовнішньополітичні рішення: історичні кейси XX–XXI століття	2
8	Внутрішні та зовнішні чинники, що впливають на процес прийняття рішень у зовнішній політиці	1

4. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Теоретичні основи аналізу міжнародних криз	4
2	Криза як особливий контекст прийняття зовнішньополітичних рішень	4
3	Інструменти та методи кризового аналізу	4
4	Класичні моделі прийняття зовнішньополітичних рішень	3
5	Теорії та моделі ухвалення зовнішньополітичних рішень	4
6	Роль лідера і політичних еліт у формуванні зовнішньої політики	4
7	Кризи та зовнішньополітичні рішення: історичні кейси XX–XXI	4

	століття	
8	Внутрішні та зовнішні чинники, що впливають на процес прийняття рішень у зовнішній політиці	3

5. Теми самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Теоретичні основи аналізу міжнародних криз	9
2	Криза як особливий контекст прийняття зовнішньополітичних рішень	9
3	Інструменти та методи кризового аналізу	9
4	Класичні моделі прийняття зовнішньополітичних рішень	10
5	Теорії та моделі ухвалення зовнішньополітичних рішень	9
6	Роль лідера і політичних еліт у формуванні зовнішньої політики	9
7	Кризи та зовнішньополітичні рішення: історичні кейси XX–XXI століття	10
8	Внутрішні та зовнішні чинники, що впливають на процес прийняття рішень у зовнішній політиці	10
	Всього	75

6. Методи та засоби діагностики результатів навчання:

- усне або письмове опитування;
- тестування;
- захист творчих робіт;
- пірінгове оцінювання.

7. Методи навчання

- метод проблемного навчання;
- метод практико-орієнтованого навчання;
- кейс-метод;
- метод проєктного навчання;
- метод перевернутого класу, змішаного навчання;
- метод навчання через дослідження;
- метод навчальних дискусій та дебат;
- метод командної роботи, мозкового штурму;
- метод гейміфікованого навчання.

8. Оцінювання результатів навчання.

Оцінюють знання здобувача вищої освіти за 100-бальною шкалою, яку переводить у національну оцінку згідно з чинним «Положенням про екзамени та заліки у НУБіП України».

8.1. Розподіл балів за видами навчальної діяльності

Вид навчальної діяльності	Результати навчання	Оцінювання
Модуль 1. Аналіз кризових ситуацій в зовнішньополітичній діяльності		
Семінар 1. Теоретичні основи аналізу міжнародних криз	ПРН02. Критично осмислювати та аналізувати глобальні процеси та їх вплив на міжнародні відносини. ПРН04. Аналізувати та оцінювати проблеми міжнародної та національної безпеки, міжнародні та	15
Семінар 2. Криза як особливий контекст прийняття зовнішньополітичних рішень		15
Семінар 3. Інструменти та методи		15

кризового аналізу	інтернаціоналізовані конфлікти, підходи, способи та механізми забезпечення безпеки у міжнародному просторі та у зовнішній політиці держав.	
Семінар 4. Класичні моделі прийняття зовнішньополітичних рішень	ПРН07. Оцінювати та аналізувати міжнародні та зовнішньополітичні проблеми та ситуації, пропонувати підходи до вирішення таких проблем.	15
Модульна контрольна робота 1.		40
Всього за модулем 1		100
Модуль 2. Зовнішньополітичні рішення: моделі, стратегії та управління		
Семінар 5. Теорії та моделі ухвалення зовнішньополітичних рішень	ПРН02. Критично осмислювати та аналізувати глобальні процеси та їх вплив на міжнародні відносини.	15
Семінар 6. Роль лідера і політичних еліт у формуванні зовнішньої політики	ПРН04. Аналізувати та оцінювати проблеми міжнародної та національної безпеки, міжнародні та	15
Семінар 7. Кризи та зовнішньополітичні рішення: історичні кейси XX–XXI століття	інтернаціоналізовані конфлікти, підходи, способи та механізми забезпечення безпеки у міжнародному просторі та у зовнішній політиці держав.	15
Семінар 8. Внутрішні та зовнішні чинники, що впливають на процес прийняття рішень у зовнішній політиці	ПРН07. Оцінювати та аналізувати міжнародні та зовнішньополітичні проблеми та ситуації, пропонувати підходи до вирішення таких проблем.	15
Модульна контрольна робота 2.		40
Всього за модулем 2		100
Навчальна робота	$(M1 + M2)/2 \cdot 0,7 \leq 70$	
Екзамен/залік	30	
Всього за курс	$(\text{Навчальна робота} + \text{екзамен}) \leq 100$	
Курсовий проект/робота (за наявності)		100

8.2. Шкала оцінювання знань здобувача вищої освіти

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка за національною системою (екзамени/заліки)
90-100	відмінно
74-89	добре
60-73	задовільно
0-59	незадовільно

8.3. Політика оцінювання

Політика щодо дедлайнів та перескладання	Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання модулів відбувається із дозволу лектора за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
Політика щодо академічної доброчесності	Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Реферати повинні мати коректні текстові посилання на використану літературу
Політика щодо	Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин

відвідування	(наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись індивідуально (в он-лайн формі за погодженням із деканом факультету)
---------------------	--

9. Навчально-методичне забезпечення

- електронний навчальний курс навчальної дисципліни (на навчальному порталі НУБіП України eLearn – _____);
- конспекти лекцій та їх презентації (в електронному вигляді);
- підручники, навчальні посібники, практикуми;
- методичні матеріали щодо вивчення навчальної дисципліни для здобувачів вищої освіти денної форм здобуття вищої освіти.

11. Рекомендовані джерела інформації

1. Горбулін, В. П. (2021). Як перемогти Росію у війні майбутнього. Брайт Букс.
2. Даниленко, С. І. (Ред.). (2021). Міжнародна безпека: структура, інститути, глобальні виклики. Академія.
3. Дубовик, В. А., & Коваль, В. М. (2023). Зовнішня політика в часи турбулентності: Стратегічні рішення та кризовий менеджмент. КНТ.
4. Капітоненко, М. В. (2024). Аналіз зовнішньої політики та кризова дипломатія в умовах російсько-української війни. Логос.
5. Мадісон, В. В. (2022). Сучасна дипломатія: теорія, практика, аналіз зовнішньої політики. Фенікс.
6. Перепелиця, Г. М. (2024). Трансформація міжнародних конфліктів у XXI столітті. Стилос.
7. Яворська, Г. М., & Резнікова, О. О. (2022). Стійкість держави в умовах системних безпекових криз. Національний інститут стратегічних досліджень.
8. Ярош, О. Б. (Ред.). (2025). Глобальні трансформації та зовнішньополітичні стратегії держав: Український контекст. Інститут всесвітньої історії НАН України.
9. Alden, C., & Aran, A. (2024). Foreign Policy Analysis: New Approaches (3rd ed.). Routledge. <https://doi.org/10.4324/9781003183068>
10. Coll, S. (2024). The Achilles Trap: Saddam Hussein, the C.I.A., and the Origins of America's Invasion of Iraq. Penguin Press.
11. Fishman, E. (2025). Chokepoints: How the Global Economy Became a Weapon of War. Random House.
12. Freedman, L. (2024). Command: The Politics of Military Operations from Korea to Ukraine. Oxford University Press.
13. Hanson, V. D. (2024). The End of Everything: How Wars Descend Into Annihilation. Basic Books.
14. Hudson, V. M., & Day, B. S. (2026). Foreign Policy Analysis: Classic and Contemporary Theory (4th ed.). Bloomsbury Academic.
15. Mintz, A., & DeRouen, K., Jr. (2024). Understanding Foreign Policy Decision Making (2nd ed.). Cambridge University Press. <https://doi.org/10.1017/9781009383424>
16. Nissen, C. (2026). Europeanization and the Making of the EU as a Security Actor: Learning, Differentiation and Change in European Defence Policy. Routledge. <https://doi.org/10.4324/9781003433651>
17. Radchenko, S. (2024). To Run the World: The Kremlin's Cold War Bid for Global Power. Cambridge University Press. <https://doi.org/10.1017/9781009425025>

Ресурси відкритого доступу:

1. <http://www.president.gov.ua> – Офіційне представництво Президента України.

2. <http://www.rada.gov.ua/> – Офіційний портал Верховної Ради України.
3. <http://www.kmu.gov.ua/> – Офіційний портал органів виконавчої влади України.
4. <http://ukraine-eu.mfa.gov.ua/> – «Україна-Європейський Союз» – офіційний сайт представництва України при Європейському Союзі.
6. <http://www.coe.kiev.ua/index.html> – Офіційне представництво Ради Європи в Україні.
7. <https://www.un.org/> – Офіційний сайт ООН.
8. <http://www.niss.gov.ua/> – Національний інститут стратегічних досліджень.
9. <http://www.useps.org> – офіційний сайт українського центру економічних та політичних досліджень ім. Разумкова.